

Omrøring i husdyrgjødsel

Vær obs og ha sikre prosedyrer omrøring i husdyrgjødsel. Gass fra gjødsellager er alvorlig og har tidligere forårsaket dødsulykker.

Skrevet av: torleiv.roland@nlr.no

For å unngå gassulykker ved omrøring i gjødsellager og derved sikre liv og helse til mennesker og dyr er det viktig å ha gode prosedyrer. En synlig varselplakat i fjøset kan være god som en huskeliste i en travel tid på våren:

Gjødselgass:

De fire viktigste gassene fra husdyrgjødsel er hydrogensulfid, metan, ammoniakk og karbondioksid. I høye konsentrasjoner, kan hver av disse gassene utgjøre en helserisiko for mennesker og husdyr.

Farer med gjødselgass:

Giftige for mennesker og dyr.

Oksygenmangel som resulterer i kvelning.

Eksplisjoner kan oppstå når oksygen blandes med gasser som metan.

Hydrogensulfid (H₂S) regnes som den farligste av gjødselgassene. I høye konsentrasjoner gir H₂S respirasjonsstans i løpet av 1-2 åndedrag. Den lukter råttent egg og er tyngre enn luft. Etter å ha pustet inn denne gassen i en kort periode, eller ved høye konsentrasjoner, lammes luktesansen og du kan ikke lenger lukte at gassen er tilstede.

Høye gasskonsentrasjoner av hydrogensulfid kan gi umiddelbart bevissthetstap og død ("knockdown") og krever øyeblikkelig og aggressiv respirasjonsbehandling.

Risikovurdering:

Før arbeidet med omrøring starter skal det lages en sikker jobb analyse.

Kjente tiltak:

- Rør aldri i stille eller tungt vær, da er det for lite gjennomtrekk i fjøset.
- Sørg for skikkelig utlufting i husdyrrrom.
 - ✓ La alle vifter gå for fullt
 - ✓ Alle dører og vinduer må åpnes.
 - ✓ Gassene er tunge, så det må ventileres helt ned til golvet.
 - ✓ Pass på at ventilasjonsvifter ikke trekker luft fra gjødselkjeller og inn i husdyrrømmet.
 - ✓ Pass på at det ikke blir manglende utlufting i deler av husdyrrømmet.
- Dersom det er åpninger i port eller pumpekum og vindretningen blåser mot disse kan gjødselgass presses fra kjelleren og opp i fjøset.
- Pass på at ingen oppholder seg i fjøset under omrøring. Merk og steng av husdyrrømmet.
- Stå ikke i nærheten av påfyllingsåpningen på transporttanken under fylling, eller ved pumpekum/port under røring.
- Gå aldri inn i husdyrrom hvor det kan være mistanke om gjødselgass uten gassmaske med grått gassfilter B. NB! Sørg for at det er nok oksygen.
- Dersom det er mulig bør omrøring foretas når det ikke er dyr i husdyrrømmet.
- Start røringen forsiktig og under overflaten, for å unngå at all gass frigjøres momentant.
- Nytt røreutstyr med større effekt medfører kraftigere omrøringen og faren for gassulykke øker.
- Gå aldri ned i gjødselkjeller eller tankvogn uten friskluftsutstyr.
- Gassmåler kan gi falsk trygghet fordi gasskonsentrasjonen kan variere lokalt i husdyrrømmet.
- Ved bruk av gassmåler må denne vedlikeholdes og kalibreres etter produsentens beskrivelser.

Momenter og punkter i denne beskrivelsen er henta fra HMS i Landbruket.